

ny boligbebyggelse på savværksgrunden, hvilket har resulteret i nedrivning af den sidste del af det tidligere savværk i 2009.

Bedre er det ikke blevet af, at en af de gamle ejendomme efter den tidligere ejer og fiskers død, er blevet opkøbt af en rigmand og ombygget i 2007-8 i en sådan grad, at ejendommen nu totalt dominerer synsindtrykket, når man kommer fra havsiden.

Den nye ejer døde i sidste halvdel af 2010 og ejendommen bebos nu af enken.

Karakteristisk for mange af husene i Hesnæs - og i øvrigt mange af Fideicommiets huse, er de stråbeklædte vægge.

Hesnæs havn er et af lystsejlere velbesøgt sted.

Anløb kan ske. Eneste bord/bænksæt er på sydøstsiden bag fiskefiletfabrikken, som i øvrigt lukkede som udsalgssted i foråret 2008 - medmindre man vil på en lille spadseretur ad vejen igennem skoven og ret forbi skovriderboligen, idet der i et område i skoven ud mod kysten lidt efter denne i 2010 er etableret en plads med 2 bord/bænksæt.

Der er toiletbygning med bad på havnen.

Pomle Nakke Traktørsted:

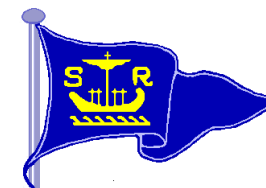
Lidt henne ad kysten mod syd ligger helt ude på klinten og 16 m oppe et i 1892 opført hegnsmandshus, som i 1909 fik tilføjet en pavillion med ret til udskænkning.

Her er i sommertiden ude- og inderrestaurant samt is- og pølsebod.

Indtil 1972 lå en lille campingplads syd for traktørstedet.

I slutningen af januar måned 2011 er sket et større skred af klinten, som kan true fastholdelsen af stedet som traktørsted om få år.

Afsluttet 1. maj 2011.

STUBBEKØBING ROKLUB.

Det ser Du på Din tur

Stubbekøbing

-

Hesnæs

Der henvises til turguiden Stubbekøbing – Madses Klint., idet denne guide således kun dækker området fra Grønsund Færgested og sydover til Hesnæs

Det Classenske Fideicommis:

vil blive nævnt igen og igen, hvorfor følgende kortfattede oplysninger gives:

I 1768 overtog generalmajor Joh. Fr. Classen, uddannet teolog, godserne Korcelitse og Karsfeldt på Nordøst- og Østfalster, i alt 15.600 tdr. land.

Joh. F. Classen vil også kendes for etableringen af Danmarks første egentlige industrianlæg anlagt i Frederiks-værk, nemlig kanonstøberiet og krudtmøllen.

Ved sin død i 1792 havde han testamenteret sin formue til ”Det Classenske Fideicommis”, hvis udbytte

”skal anvendes til at danne nyttige Mennesker til Statens beste, til at understøtte og befordre Vindskivelighed og Arbejdsomhed i de nødvendige Deeles for Landets Vel, og til at hjælpe og lindre Fattigdom og Ælendighed.”

Det vil fremgå, at Det Classenske Fideicommis igennem tiden har haft stor indflydelse på Nordøst- og Østfalsters udvikling.

Der er senere sket frasalg af besiddelser, men også kommet nye til, idet Fuglsang på Østlolland (imellem Nykøbing og Nysted) på 3.200 tdr. i 1947 blev skænket Fideicommisset af Bodil de Neergård, barnebarn af komponisten

I.P.E. Hartmann, H.C. Andersen’s guddatter og enke efter Rolf Viggo de Neergård.

Efter at have passeret Grønsund Færgested ved Næs og rundet pynten ses

Grønsund Forfyre:

Oprettet i 1891. Bagfyret ved Grønsund Færgested bestod af en lygte, som hejstes op i en 19 m høj gittermast og forfyret var monteret i et hus. Bagfyret er fortsat en gittermast, medens forfyret i 1922 blev ændret til et tårn.

Næsgård:

Den store gule bygning, som ses oppe på bakketoppen, når man er kommet lidt længere mod syd fra fyret.

Opført 1799 og indrettet som ”Det Classenske Agerbrugsseminarium”. Hovedbygningen er fra 1907-08.

Landbrugsskolen kom dog først i gang i 1849 og ophørte som selvstændig landbrugsskole i 2004, hvor skolen blev en del af CELF (Center for Erhvervsuddannelser på Lolland Falster). I 2008 trak CELF på grund af visse uoverensstemmelser med Fideicommisset uddannelsen til Nykøbing F., og det var hermed slut med uddannelse af landbrugselever på Næsgård.

Selve skolens bygninger er i 2010 solgt til Nørre Ørslev Efterskole og fungerer nu som efterskole.

På ejendommen er også opført et par store svinestalde, der drives af DPL (Dansk Primær Landbrug) - et investerings-selskab. Jorden er bortforpagtet til lokal landmand.

Abildvig:

3 sammenbyggede længer i rødmalet træ opført 1919 for Københavns Kommunelærerforening som feriekoloni samtidigt med feriekoloni ved Donnemose længere nede ad Falsters østkyst. Yderligere findes syd for Donnemose feriekolonien ved Tunnerup opført 1958.

Alle tilhører Det Classenske Fideicommis. Abildvig og Donnemose feriekolonier er forpagtet ud, Abildvig til efterskolen på Næsgård.

Ølkarstenen:

Stor sagnsten, på kysten ved Abildvig. Stenen er sprængt i 4 stykker - hver på ca. 1-2 meter med glat overflade.

Tidligere sammen med stort bøgetræ - Øltapperbøgen - kendingsmærke for søfarende.

Navnets oprindelse ukendt.

Batteriet med bølgebryder:

Under Englandskrigen (1801-1814) anlagdes i 1808 en skanse, der om få år risikerer at styrte i havet efter seneste skred i januar 2011.

Skanseanlægget er omgivet af en dyb grav.

I 1910 opførtes 3 lodshuse. Det ene hus er senere flyttet. Lodseriet blev i 1938 flyttet til Grønsund Færgested v. Næs, og husene blev skovarbejderboliger.

I det første af husene har opfinder af højttaleren, Peter L. Jensen, boet.

Ca. 150 meter syd for det sydligste lodshus tegner skansebesættningens 4 belægningsstuer (stråhytter) sig som lave volde.

Umiddelbart syd for skansen strækker en nu undersøisk bølgebryder sig lidt ud i vandet. Opført 1898 og tjente som læ for lodsernes både.

Begge huse tjener i dag som helårshuse. Det sydligste var i en årrække udlejet til Bikuben som fritidshus.

Stenfyldt kyst.

Hestehoved Vinkelfyre:

Opført 1891 og i 1960 under den Kolde Krig suppleret med kystudkigshytte med radar og radiofyre.

Alene fyret er i dag i drift, da raderstation og udkigspost ophørte pr. 1. feb. 2011.

Stubbehagehusene:

I 1700 tallet lå her 2 fiskerhuse, men om det er de nuværende vides ikke! Har gennem tiden tjent som bolig for skovens arbejdere, men er nu udlejet til helårsboliger.

Skovriderboligen:

Lige før Hesnæs nås, ligger oppe på klinten, den i 1897 af Det Classenske Fideicommis opførte ganske prangende skovriderbolig.

Ejendommen er frasolgt i 1989.

Hesnæs:

Gammelt fiskerleje, der kan dateres tilbage til 1400-tallet. I 1580 havde Hesnæs 11 fiskerboder og en fastboende befolkning. Ved folketællingen i 1801 registreres 18 fiskere, og stedet omtales i 1806 som det vigtigste fiskerleje på Falster.

Under stormfloden i 1872 blev 4 huse ødelagt, og Fideicommisset, der i 1771 havde købt Hesnæs Huse lod i 1873 nye huse opføre til erstatning for de ødelagte.

Havnen er bygget i 1878-80, i 1882 opførtes en havnefogedbygning, i 1886 et pakhuis, som senere er nedrevet. I 1901 opførtes et savværk, der frem til slutningen af 1960'erne beskæftigede 20-25 mand - i starten med produktion af smørdritler, fra 1930'erne jernbanesveller og bøg til møbelfabrikation. I 1967-orkanen faldt 5 års hugst, heraf alene 40 ha bøgeskov, hvilket medførte en arbejdsstyrkeforøgelse til 40 mand i en kortere periode. Herefter gik det jævnt tilbage, og savværket blev med undtagelse af en bygning ud mod havnen nedrevet i 1985. I 1963 opførte aktieselskabet Hesnæs Fisk en fiskefiletfabrik med fiskeudsalg på havnen.

Hesnæs var frem til midten af 1980'erne et travlt fiskerleje, men som tiden er gået og med tilbagegang også for bundgarnfiskeriet, henligger Hesnæs nu kun som en skygge af sig selv med 2 lokale og 3 udefra kommende fiskere – alle torskegarn.

Beklageligvis formåede Stubbekøbing Kommune ikke i tide at få gennemført en tilstrækkelig bevarende lokalplan for området, og da Fideicommisset ønskede at udnytte den pragtfulde beliggenhed, blev gennemført en lokalplan for